

Рівненський державний гуманітарний університет
Rivne State University of Humanities

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ дошкільної та спеціальної освіти:

Матеріали II Міжнародних педагогічних читань
пам'яті професора Т. І. Поніманської

ACTUAL PROBLEMS of preschool and special education:

Newsletter of the Second International pedagogical readings
devoted to Professor Ponimanska T.I.

Рівне 2019 · Rivne 2019

Рівненський державний гуманітарний університет
Rivne State University of Humanities
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної)
імені проф. Т.І. Поніманської
Department of the pedagogics and psychology (preschool and correctional)
named after prof. T.I. Ponimanska

Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти:

Матеріали II Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора
Т. І. Поніманської

Actual problems of preschool and special education:

Newsletter of the Second International pedagogical readings devoted to
Professor Ponimanska T.I.

Рівне
Rivne
Видавець О. Зень
2019

ЗМІСТ

<i>Абрамович О. В.</i> ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНИХ ВІДНОСИН У ДОШКІЛЬНИКІВ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ ЗДО.....	9
<i>Александрова С. В.</i> ТВОРЧА ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	10
<i>Алімова Я. В.</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ».....	11
<i>Андрощук А. А.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ УЯВЛЕНЬ ПРО ЧИСЛО ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ МАТЕМАТИКИ.....	12
<i>Бачинська Л. П.</i> ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ УЯВЛЕНЬ ПРО ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМП'ЮТЕРА.....	14
<i>Бичук С. Б.</i> ОВОЛОДІННЯ ІНТЕРАКТИВНИМИ ФОРМАМИ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	15
<i>Білик Я. В.</i> ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІГРАХ ЗА СЮЖЕТАМИ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ.....	17
<i>Блищик А. В.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ У ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ.....	18
<i>Богданович Л. Б.</i> ОСОБЕННОСТИ ПОНИМАНИЯ ЦЕННОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ К ПРИРОДЕ СТУДЕНТАМИ ФАКУЛЬТЕТА ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	19
<i>Божук М. Р.</i> КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК СКЛАДОВА МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	21
<i>Булавіна Т. О.</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З ДЦП ЗАСОБАМИ ЛОГОПЕДИЧНОГО МАСАЖУ.....	22
<i>Бурчак К. І.</i> ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДОВКІЛЛЯ ЗАСОБАМИ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ.....	23
<i>Войтович О. В.</i> ЕМОЦІЙНИЙ ЧИННИК ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У СВІТЛІ ПРОБЛЕМ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	24
<i>Воробійова В.</i> ЗМІСТ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ СФЕРИ У ДІТЕЙ З ФФНМ.....	26
<i>Врочинська Л. І.</i> ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА ВИХОВАННЯ ГУМАННОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	27
<i>Габрук К. М.</i> ГОСПОДАРСЬКО-ПОБУТОВА ПРАЦЯ У СЕНСОРНОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	29
<i>Гаврилюк О. О.</i> НАСТУПНІСТЬ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ КРЕАТИВНОСТІ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ПРИРОДИ.....	30
<i>Гаврилюк С. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ ПРИ ЕФЕРЕНТНІЙ МОТОРНІЙ АФАЗІЇ.....	31
<i>Гаврильчик В.</i> ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ У РІЗНОВІКОВІЙ ГРУПІ.....	33
<i>Гаєвська А. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ.....	34
<i>Герасимів В. В.</i> ТВОРЧА ГРА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	35
<i>Гілянчук В. В.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	36
<i>Гладковська М. В.</i> ВИХОВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ЗАВДАННЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	38

<i>Гнатюк О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ.....	39
<i>Гончук В.В.</i> ПРИКЛАДНИЙ АНАЛІЗ ПОВЕДІНКИ (АВА) ЯК МЕТОД КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ІЗ РАС.....	41
<i>Горопаха Н. М.</i> ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ТА ЛОГОПЕДІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ.....	42
<i>Гречун І. П.</i> ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	44
<i>Грицай К.</i> ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СЛОВОТВОРЕННЯ.....	45
<i>Давидюк І.</i> ФОРМУВАННЯ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ.....	46
<i>Давидюк Т.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІГОР-ГОЛОВОЛОМОК У РОЗУМОВОМУ ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	48
<i>Данчук О.І.</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ГІПЕРАКТИВНИХ ДІТЕЙ-ЛОГОПАТІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ.....	49
<i>Деркач В.</i> ВЗАЄМОДІЯ ВИХОВАТЕЛЯ І ЛОГОПЕДА У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВОЇ ГОТОВНОСТІ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ.....	50
<i>Деркач В.</i> МОВЛЕННЄВА ГОТОВНІСТЬ ДИТИНИ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ.....	52
<i>Димарчук Л. В.</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	53
<i>Дичківська І.М.</i> КОНДУКТИВНА ПЕДАГОГІКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД АБІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ.....	55
<i>Дмитрук І.</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ГОТОВНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВИ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ.....	57
<i>Дрогомирецька О.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	58
<i>Драгун Я.С.</i> КОРЕКЦІЙНО-ВІДНОВЛЮВАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ СЕНСОРНОЮ АЛАЛІЄЮ.....	59
<i>Дутчак Т.І.</i> ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	61
<i>Загородня Л. П.</i> НАСТУПНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ І МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	62
<i>Загоруйко Л. М.</i> РОЗВИТОК Я – ОБРАЗУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	63
<i>Заєць Л. І.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАСВОЄННЯ ГУМАННИХ ЦІННОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКАМИ В УМОВАХ ЗДО.....	65
<i>Захарчук І.В.</i> КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	66
<i>Зданевич Л.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПАТРОНАТУ В РОБОТІ З ДЕЗАДАПТОВАНИМИ ДОШКІЛЬНИКАМИ.....	67
<i>Іванова І.</i> ФОРМУВАННЯ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗПР.....	70
<i>Іванчук К.О.</i> ФОРМУВАННЯ ГУМАННИХ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВЗАЄМИН ЯК ЗАСОБУ ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	71
<i>Ігнатюк Т.В.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ГРИ У НАВЧАННІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ НАВИЧОК ПИСЬМА.....	72
<i>Ілішова О.М.</i> ЦІННІСНО-СМИСЛОВІ ОРІЄНТАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	73
<i>Іслямова А. Б.</i> РОЗВИТОК СЛУХОВОЇ УВАГИ І ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ.....	74

<i>Кардаш Є. В.</i> ПРОБЛЕМИ ДІАГНОСТИКИ ТА КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ ПРИ РІЗНИХ ФОРМАХ ДИЗАРТРІЇ У ДІТЕЙ.....	75
<i>Кардаш Н. О.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ДІТЕЙ-ЛОГОПАТІВ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	77
<i>Кирилюк В.</i> СТЕРТА ФОРМА ДИЗАРТРІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОЯВУ У ДІТЕЙ.....	78
<i>Кичурчак Н.В.</i> РОЛЬ ДОРΟΣЛИХ У ФОРМУВАННІ ОБРАЗУ «Я» ДОШКІЛЬНИКІВ.....	79
<i>Кісільчук В. Ю.</i> ЕТНОКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	81
<i>Кіряк Т.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ В ПЕРІОД АДАПТАЦІЇ ДО ЗДО.....	82
<i>Климюк Ю. М.</i> КОРЕКЦІЯ МОВЛЕННЕВО-РУХОВИХ ПОРУШЕНЬ У ЗАЇКОВАТИХ ДІТЕЙ В ПРОЦЕСІ ЛОГОРИТМІЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	83
<i>Ключик В. В.</i> СПОРТИВНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	84
<i>Ковалик К. О.</i> КОРЕКЦІЯ ЗВУКОВИМОВИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИСЛАЛІЄЮ.....	85
<i>Ковальчук І.В.</i> ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА З РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ШОСТОГО РОКУ ЖИТТЯ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ.....	86
<i>Ковальчук М. В.</i> ФОРМУВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ УЯВЛЕНЬ ПРО ЛЮДЕЙ ПЛАНЕТИ.....	88
<i>Ковтунович І.І.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІНТЕРЕСУ ДО ЗАНЯТЬ З ХУДОЖНЬОЇ ПРАЦІ.....	90
<i>Кожарко К.</i> ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В ІГРОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	91
<i>Козік Т. І.</i> ФОРМУВАННЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ОПИСОВОГО ТИПУ ЗАСОБАМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ.....	92
<i>Козлюк О. А.</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У ДОШКІЛЬНИКІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	93
<i>Колошва А. В.</i> ФОРМУВАННЯ ФОНЕМАТИЧНОГО СЛУХУ У ДІТЕЙ З ДИЗАРТРІЄЮ.....	95
<i>Коробенюк К.</i> СУЧАСНА ІГРАШКА ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	95
<i>Косарева Г. М.</i> ДИФЕРЕНЦІЙНА ДІАГНОСТИКА ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА.....	97
<i>Косарева О. І.</i> РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ У ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	99
<i>Костенко Н. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ОПІШНЯНСЬКОГО РОЗПИСУ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	101
<i>Коханевич А. В.</i> ПІДХОДИ ДО ВІДНОВЛЕННЯ МОВЛЕННЯ ПРИ ДИНАМІЧНІЙ ФОРМІ АФАЗІЇ.....	102
<i>Кошлата М. А.</i> ФОРМУВАННЯ СТАТЕВО-РОЛЬОВОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	103
<i>Кошмак Т. П.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СЛОВНИКА У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ З ТПМ.....	104
<i>Кравчук У.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ УВАГИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	105

<i>Крот І.</i> ПАРТНЕРСТВО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї З ПИТАНЬ ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	106
<i>Крючкова І. Ю.</i> МІСЦЕ І РОЛЬ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ К. Д. УШИНСЬКОГО.....	108
<i>Куцюк Ю. В.</i> ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	109
<i>Лисенко Є. М., Софіян Л. Г.</i> ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗДО.....	110
<i>Лисик К.В.</i> НАСТУПНІСТЬ У ВИХОВАННІ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ І МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	112
<i>Лопачук Т.</i> ЗНАЧЕННЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ВИХОВАННІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЛЮБОВІ ДО БАТЬКІВЩИНИ.....	113
<i>Лук'янчук О. П.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЖАНРІВ МИСТЕЦТВА ЖИВОПИСУ В НАВЧАННІ МАЛЮВАННЮ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	115
<i>Люшин С.Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНО- ЦІННІСНОЇ СФЕРИ В ПЕРІОД ДОШКІЛЬНОГО ДИТИНСТВА.....	116
<i>Ляшик А.О.</i> РОЗВИТОК ЕМПАТІЇ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ ІІІ-ГО РІВНЯ.....	117
<i>Ляшук А. В.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ ЧУЙНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	119
<i>Маліновська Н.В.</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ.....	120
<i>Мамчур Н.Ф.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ПРОБЛЕМНИХ МЕТОДІВ У ОЗНАЙОМЛЕННІ ДОШКІЛЬНИКІВ З ПРАВИЛАМИ ПОВЕДІНКИ.....	122
<i>Марчук Г.В.</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ДОШКІЛЬНИКІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	123
<i>Машикіна Л. А.</i> ІННОВАЦІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	124
<i>Миколаюк М. М.</i> НАВЧАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ СКЛАДАТИ РОЗПОВІДЬ-РОЗДУМ.....	125
<i>Миронець Н.М.</i> РОЛЬ БАТЬКІВ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОЇ СТАТЕВО-РОЛЬОВОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	126
<i>Мирончук О.</i> РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	128
<i>Михалик А. В.</i> АУДІЮВАННЯ ЯК ВИД МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	130
<i>Михальська К. Г.</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА» В САРНЕНСЬКОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	131
<i>Мурашко Л.О.</i> ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ КАЗКИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	133
<i>Найда Р.Г.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ САМООЦІНКИ ДОШКІЛЬНИКА В УМОВАХ ПРЕДМЕТНО-РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	134
<i>Нездюр А.В.</i> ВПЛИВ МОДЕЛЮВАННЯ НА РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	136
<i>Носуленко У.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ.....	137
<i>Огороднік О.А.</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ СПЕКТРУ АУТИЗМУ.....	139

<i>Огородник О. Ф.</i> ФОРМУВАННЯ ЕКСПРЕСИВНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ.....	140
<i>Осипчук М. В.</i> НАВЧАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ СТВОРЮВАТИ ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ В ОБРАЗОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	141
<i>Отрода С.П.</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВО-РУХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ З ДЦП.....	143
<i>Павлюк Т. О.</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ “ДИСКАЛЬКУЛЯ” ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОЯВУ У ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	144
<i>Панасюк К.А.</i> ЕТАПИ НАВЧАННЯ ТВОРЧОГО РОЗПОВІДАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	145
<i>Парфенюк І. Ю.</i> ФОРМУВАННЯ ОЦІННО-ЕТИЧНИХ СУДЖЕНЬ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	146
<i>Пасічник Ю. В.</i> ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНИХ УМІНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІГРАХ ЗА СЮЖЕТАМИ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ.....	148
<i>Пахалюк Л. І.</i> РОЗУМІННЯ ТЕКСТУ ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ДИТЯЧОЇ КАЗКИ).....	149
<i>Петришина Н.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	151
<i>Пилипець А.А.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	152
<i>Пилипчук М.</i> ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ РОЗУМОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	154
<i>Пірог І.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІНТЕРЕСУ ДО ЗАНЯТЬ З ФІЗКУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ СЮЖЕТНИХ ОБРАЗІВ.....	154
<i>Подійом О. І.</i> ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	156
<i>Прозапас І. Р.</i> ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	156
<i>Рего Г.І.</i> АНАЛІЗ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	158
<i>Романович Т.П.</i> STREAM-ОСВІТА ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	159
<i>Рублевская Е. А.</i> ОЦЕНОЧНЫЕ СУЖДЕНИЯ КАК СРЕДСТВО ВОСПИТАНИЯ БЕРЕЖНОГО ОТНОШЕНИЯ К ПРИРОДНЫМ РЕСУРСАМ У ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.....	160
<i>Савостьянова В.</i> ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО СУЧАСНИХ ПРОФЕСІЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	162
<i>Семенюк М.М.</i> ФОРМУВАННЯ ДІАГНОСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ.....	163
<i>Сивенко Н.Ф.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕКОРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗА МОТИВАМИ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПРОМИСЛІВ.....	164
<i>Симончук В. В.</i> ГУМАНІСТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	166
<i>Собчук Д. В.</i> ХУДОЖНЄ СЛОВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК ДОШКІЛЬНИКІВ.....	167
<i>Сорока Н. В.</i> ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЯСНЮВАЛЬНОГО МОВЛЕННЯ.....	168
<i>Стачинська О.</i> КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЕВА ДІЯЛЬНІСТЬ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОГО СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	169

<i>Степанова О. І.</i> ФОРМУВАННЯ СЕМАНТИКИ СЛОВА ЯК ОСНОВА РОБОТИ З РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ В ДІТЕЙ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ.....	171
<i>Сюрвасева К. С.</i> РОЗВИТОК ГУМАННИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ЯК ОСНОВА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	172
<i>Теслюк Р.-М. І.</i> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ САМООСВІТИ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЯК ФІЛОСОФСЬКА ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	174
<i>Улюкаєва І. Г.</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ УМОВ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА І ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ.....	175
<i>Форсюк О.С.</i> ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ВСЕСВІТОМ.....	177
<i>Хільчук В.В.</i> РОЗУМІННЯ ДІТЬМИ ГЕНДЕРНО-ВІДПОВІДНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	178
<i>Ходоровська І. В.</i> ФОРМУВАННЯ ЛІЧИЛЬНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТФІЛЬМІВ.....	180
<i>Хрящевська М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ.....	181
<i>Хрящевська Т.В.</i> РОЛЬ МИСТЕЦТВА У ФОРМУВАННІ В ДОШКІЛЬНИКІВ ЦІНІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ.....	182
<i>Цимбал-Слатвінська С.</i> ІНФОРМАЦІЙНО-КОМПЕТЕНТІСНИЙ КРИТЕРІЙ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	184
<i>Цимбалюк В. В.</i> ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ У ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	185
<i>Цинко К.Б.</i> ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ «Я» У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	187
<i>Чепурко Г. О.</i> ВИХОВАННЯ ГУМАННОЇ ПОВЕДІНКИ ЯК ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	188
<i>Черняк Л.Л.</i> ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ КАРТИНИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	190
<i>Чучак К.О.</i> РОЛЬ ІГОР У ПІДГОТОВЦІ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ.....	191
<i>Шадюк О.І.</i> ПРІОРИТЕТИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	192
<i>Швець Н. М.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ БЕРЕЖЛИВОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	193
<i>Шевцова І. П.</i> КОРЕКЦІЯ ПРОСОДИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРИЄЮ.....	195
<i>Шеремета Н.В.</i> НЕТРАДИЦІЙНІ ТЕХНІКИ ПОДОЛАННЯ ЗАЇКАННЯ.....	196
<i>Шилак Ю. І.</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ.....	198
<i>Шимко К. М.</i> УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ЗАСІБ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКА ДІТЕЙ.....	200
<i>Шушкевич К. Б., Киселевич Ю.П.</i> ОСОБЕННОСТИ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ОБ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ.....	201
<i>Юсенко Н.</i> НАВЧАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ОРІЄНТУВАННЯ НА МІСЦЕВОСТІ.....	202
<i>Якубишина М.В.</i> ЗАВДАННЯ І ЗМІСТ ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	203
<i>Ячменник Р.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ В ДОШКІЛЬНОМУ ДИТИНСТВІ.....	204

досліджень можна зробити висновки, що в цілому, у більшості дошкільнят старшого віку сформовані уявлення про те, якої вони статі. Високий рівень уявлення про свою стать є у 39% дітей ЕГ і в 36% дітей КГ, це вказує на те, що діти показують емоційно позитивне ставлення до себе в цілому і до виконання своїх статево-рольових функцій у сім'ї. У 37% дітей ЕГ і 39% дітей КГ відзначається середній рівень, тобто діти показали, що розуміють незворотність статі, що якщо вони є хлопчиками або дівчатками, то це є незворотнім процесом. У 24% дітей ЕГ і 25% дітей КГ низький рівень сформованих уявлень про свою стать.

З метою формування уявлень про особливості статево-рольової ідентифікації з дітьми експериментальної групи була проведена система роботи, що включала в себе: ігрові заняття-тренінги, бесіди з дітьми, для батьків дітей було проведено консультації, рекомендації для вихователів.

Проведений повторний зріз на контрольному етапі експерименту за діагностиками констатувального етапу засвідчив, що високий рівень усвідомлення статево-рольової ідентифікації у дітей ЕГ склав 51% що на 12% більше ніж до проведення формувального етапу, а в КГ – 38% приріст складає 2%. Середній рівень сформованості уявлень дітей про свої статеві ролі у ЕГ складав 37%, а після проведеної роботи – 43%, тобто приріст складає 6%, у дітей КГ за цим рівнем змін не виявлено. Низький рівень сформованості уявлень у старших дошкільників ЕГ складає 7%, що на 13% менше ніж до проведеної роботи з дітьми, а в КГ – 23%, що теж на 2% менше ніж на констатувальному етапі.

Отже, у ЕГ, де було проведено експериментальну роботу з формування уявлень про особливості статево-рольової ідентифікації, показники значно зросли, у КГ відбулися незначні зміни в порівнянні з показниками ЕГ.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СЛОВНИКА У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ З ТПМ

Кошмак Т.П., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Федорова Н.В., старший викладач кафедри педагогіки і психології

(дошкільної та корекційної) ім. проф. Поніманської Т.І.

Рівненський державний гуманітарний університет

Мова – найважливіша психічна функція, притаманна лише людині. Завдяки спілкуванню за допомогою мови відображення світу в свідомості однієї людини постійно поповнюється і збагачується тим, що відображається в суспільній свідомості, зв'язується з досягненнями всієї суспільно-виробничій і культурній діяльності людства. Таким чином, мова є основою комунікативної функції, яка здійснюється за допомогою тієї чи іншої мови. На основі мови і її смислової одиниці - слова формуються і розвиваються такі психічні процеси, як сприйняття, уява, пам'ять.

Вивченням, попередженням і корекцією мовних порушень займається галузь дефектології логопедія (від грец. Logos - слово і paideia - виховання). Логопедія історично складалася як інтегративна галузь знань про мовленнєву діяльність людини, мовні механізми, які забезпечують формування мовної комунікації в нормі і в патології. Сучасний етап розвитку логопедії пов'язаний з розробкою наукових уявлень про різні форми мовних порушень, а також створенням ефективних методик їх подолання.

Пріоритетність мовлення в становленні дошкільника як особистості є беззаперечною. Мовлення є однією з найскладніших форм вищих психічних функцій (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн та ін). Дитина дошкільного віку природно активно засвоює мовлення, оскільки це зумовлено її потребами у пізнанні, комунікації, самореалізації. Мовлення сприяє формуванню її інтелектуального потенціалу, збільшує пізнавальну активність, якісно розширює світогляд, стимулює і збагачує комунікативні навички.

На сучасному етапі моніторинг оцінки показників здоров'я дитячого населення України засвідчує несприятливу тенденцію, а саме: підвищується частота вроджених і спадкових захворювань; зростає питома вага дітей, які народилися з травмами та патологією

центральної нервової системи; спостерігається зростання хронічних форм патології та хвороб алергічного походження; збільшується частота ускладнень вірусних і паразитарних захворювань (дифтерії, поліомієліту, туберкульозу тощо). Результат вищезгаданих явищ - збільшення загальної кількості дітей з особливими освітніми потребами.

Разом з цим зростає і кількість дітей дошкільного віку, що мають ті чи інші порушення мовленнєвого розвитку. Щороку дефектологи, логопеди-практики фіксують зміну вікових параметрів відхилень, перебігу мовленнєвого порушення. Причому змінюється не лише клінічна картина певної вади, а й спостерігаються нові модифікації патологій розвитку мовлення у вигляді їх поєднання з гіперактивністю, перинатальними ураженнями мозку, ММД і т.д. Недоліки мовленнєвого розвитку дитини гальмують пізнання нею навколишнього світу, оволодіння знаннями, обмежують її спілкування з однолітками і дорослими, висловлення власних думок, негативно впливають на формування її емоційно-інтелектуальної сфери і особистості в цілому. Усвідомлення власної мовленнєвої недостатності викликає негативні емоційні стани: почуття соціальної неповноцінності, страх мовлення, постійні переживання. Усе це ставить під загрозу соціальну значущість особистості, сприяє формуванню своєрідних психологічних і патопсихологічних особливостей, що вимагає проведення спеціальної роботи, спрямованої на соціальну адаптацію та реадaptaцію дитини. Тому для дослідження була обрана тема: «Особливості розвитку словника у старших дошкільників з ТПМ».

Наявність у дитини того або іншого дефекту обумовлює своєрідність її подальшого розвитку. Дитячий організм так чи інакше пристосовується до обставин, знаходить обхідні шляхи компенсації свого дефекту. Л. Виготський в своїх теоретичних дослідженнях зазначав, що «... дефект будь-якого аналізатора або інтелектуальний дефект не зумовлює ізолюваного виключення якоїсь однієї функції, а призводить до низки відхилень...». Саме тому актуальним є вивчення закономірностей розвитку дітей дошкільного віку з вадами мовлення.

Психолого-педагогічний аспект дослідження особливостей психічного мовленнєвого розвитку у дітей з різними вадами знаходимо в роботах М. Зеємана, С. Карпової, М. Лісіної, А. Маркової, К. Печори, Е. Труве, В. Тарасун. Особливості розвитку мовлення в процесі онтогенезу та дизонтогенезу висвітлено у дослідженнях: А. Богуш, О. Вінарської, Л. Галігузової, О. Гвоздева, Г. Розенгарт-Пупко, Т. Ушакової, Є. Соботович. Впровадження за кордоном програм ранньої діагностики і корекції порушень у розвитку, зокрема мовленнєвого, представлено в працях Н. Байлей, Н. Дік, А. Геселл, К. Кеннінг, Д. Лешлі, Д. Хант та ін.

Так, первинний дефект, недорозвиток або пошкодження різних ланок мовленнєвої системи за умови браку спеціальних корекційних заходів обов'язково спричинює вторинні і навіть третинні відхилення: недорозвиток усіх структурних компонентів мовлення, обмеженість сенсорних, часових, просторових уявлень; недорозвиток мнестичних процесів; недостатню цілеспрямованість і сконцентрованість уваги; зниження рівня узагальнень; недостатнє вміння планувати власну діяльність, робити висновки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки тощо. Мовленнєві порушення беззаперечно призводять до стійкого порушення соціальних зв'язків і адаптивних можливостей.

**ОСОБЛИВОСТІ УВАГИ У ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ**
Кравчук У.А., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Созонюк О.С., кандидат психологічних наук,
доцент кафедри вікової та педагогічної психології
Рівненський державний гуманітарний університет